

SZAKIRODALOM.

Horváth Sándor O. P. *A szent Domonkos-rend múltjából és jelenéből. A szerzet 700 éves jubileuma alkalmából... Fischer-Colbrie Ágost előszavával kiadta* — Budapest, 1916. Stephaneum nyomda r. t. N. 8-r. 424 l., térképekkel és mellékletekkel.

A világháború okozta nehézségek dacára pazar fényvel kiállított, gazdagon illusztrált kötettel ünnepelték meg a nagymúltú szent Domonkos-rend hazai tagjai a szerzet alapításának immár hétszázados fordulóját. A tartalmas kötet nagyrészt dominikánus szerzeteseink munkája és csupán egyes fejezetek megírását bízták külső emberekre. Így cisztercita szerzetes, a hazai kódexirodalomban kiválóan jártas VARGHA Damján írta meg a mű ama fejezetét, mely tárgyánál fogva a mi folyóiratunkat leginkább érdekli: «A szent Domonkos-rend és a magyar kódexirodalom» címen. E fejezetben VARGHA gondosan számba veszi mindazokat a magyar nyelvű kódexeinket, melyek Domonkos eredete kétségtelen vagy több-kevesebb valószínűséggel vitatható, ismerteti a másolókra és a másolás helyére vonatkozó adatokat, rámutat a nyelvemlékek egymáshoz való viszonyára, kikutatja idegen nyelvű forrásait s ezzel beállítja őket a középkori világirodalmi áramlatokba.

Dolgozatának becsét a mi szempontunkból különösen fokozza az a nagyszámú hasonmás, melyet Domonkos-kódexeink írott és illusztrált lapjairól külön a jelen kiadvány számára készített fényképek alapján közzétett. A másik, minket érdeklő fejezetet BÖLE Kornél dominikánus szerzetes írta: «Adatok a Domonkos-rend liturgiájához és a gyulafehérvári BATHYÁNY-könyvtár idevágó kézírataihoz» címen. Szerző érdekesen írja meg HUMBERTUS rendfőnöknek az 1254-iki Budán tartott rendi nagygyűlés megbízásából készült liturgiai munkájának előzményeit és keletkezése történetét. HUMBERTUS e *Correctoriumá*-nak hatását megőrizte a Batthyaneum négy kézírata: két magyarországi misekönyv, egy *Antiphonale nocturnum* és egy *Lectionale*. Szerző e kéziratok rövid leírását is nyújtja, de hasonmásban, sajnos, egyiküket sem mutatja be.

A munka többi 16 fejezete kiesik folyóiratunk érdekköréből, épen ezért ismertetésükbe sem bocsátkozunk. Legyen elég annyit mondanunk, hogy e fejezetek szinte minden oldalról bemutatják azt az áldásos munkát, melyet szent Domonkos és követői az egyház és közművelődés terén úgy a nagyvilágban, mint hazánkban évszázadokon át kifejtettek. Kiterjedt működésüknek csupán egy ágát hagyta figyelmen kívül a szerkesztő körültekintő gondossága: a rend irodalmi működését. Igaz, a rend irodalmi téren leginkább kimagasló két alakját Boldog Nagy ALBERTET és Aquinói Szent TAMÁST maga a szerkesztő mélyen járó, gondos tanulmányban mutatja be, de szerettük volna legalább a dömések magyarországi irodalmi munkásságát is egybeállítva látni a tartalmas díszmunkában.

Ép így nagy szolgálatot tett volna a könyvtárainkban szétszórva fönmaradt dominikánus vonatkozású kéziratok és nyomtatványok bibliografiai egybeállítása, valamint a dömések hazai rendházaiban fönmaradt becesebb könyvtárak tüzetesebb ismertetése is. Ilyenmü adalékok a könyv művelődéstörténeti értékét nemzeti szempontból nagyban fokozták volna s nem kevésbé segítenék elő azt a célt, melyet szerkesztő a mű kiadásával elérni remél: újra fölébreszteni, illetve legszélesebb körökre kiterjeszteni azt az érdeklődést és szimpátiát, melyet a Domonkos-rend hazánkban, itteni virágzása idején méltán élvezett. Σ.

Corns Albert R. és Sparke Archibald. *A bibliography of unfinished books in the english language.* With annotations. London, 1915. Bernhard Quaritch. 8-r. XVI, 255 l. Ára 32 korona.

A könyvtáros szempontjából sok bajt okoznak a csonkaságok, melyek minden nagyobb gyűjteményben bőven előfordulnak s amelyek sorából tulajdonképen igen sok nem a könyvtár egykori kezelőinek figyelmetlensége, hanem egyéb okokból maradt csonkán. Ez egyéb okok közt van egy *vis major* is: igen sok több kötetre tervezett műből soha sem jelent meg az első, vagy néhány kötetnél több: a szerző betegsége vagy halála, a vállalkozó bukása vagy elkedvetlenedése, a közönség közönye, felsőbb hatalom erőszakos beleszólása s egyéb hasonló okokból nem egy munka maradt torzó, még pedig nem csupán a hatalmas sorozatokra tervezett vállalatokból, hanem a kisebb méretű munkákból is. Ily csonkaságokban minden irodalom bővelkedik s a könyvtárosoknak, kutatóknak, könyvgyűjtőknek nem egyszer okoz nagy